

? Byl Alexandr Veliký opravdu „veliký“?

Starověké Řecko bylo rozděleno na drobnější městské státy (poleis). Změna nastala, když si makedonský král Filip II. podrobil téměř celé Řecko. Brzy poté začal pomýšlet i na válku s Perskou říší, která ovládala značnou část Předního východu a Egypt. Perská říše byla v té době jednou z největších a nejmocnějších říší světa. Filip II. byl však zavražděn dříve, než se na novou dobovačnou výpravu stihl vydat.

Moc po něm převzal jeho syn Alexandr. Ten dokázal za krátký čas nejen potlačit povstání některých Řeků proti makedonské nadvládě, ale také ovládnout celou Perskou říši a dojít se svým vojskem až do Indie. Založil i řadu měst, která byla často pojmenována po něm, tedy Alexandria. Nejznámější z nich se nacházelo v Egyptě. Alexandr však zemřel ve věku třiceti dvou let v Babilóně. Po jeho smrti se říše rozpadla na jednotlivé státní útvary, v jejichž čele stanuli Alexandrovi generálové, později nazýváni diadochové. Některé z těchto říší přetrvaly ještě několik staletí.

Alexandrova tažení proměnila velkou část Středomoří a významným způsobem zde rozšířila řeckou kulturu a řečtinu. Odkaz řecké kultury lze v celém Středomoří sledovat i dnes. O Alexandrovi se dodnes píše knihy, točí filmy a vznikají umělecká díla a mnozí jej za jeho skutky stále obdivují. Ne všichni jej však považují za hrdinu a názory, jak na něj pohlížet, se liší. Jaký byl Alexandr podle tebe?

Roku 2019 byla v Athénách odhalena socha Alexandra Velikého. Několik dní poté se na podstavci sochy objevil nápis: „Tehle Veliký byl jen vrah národů a nyní je pýchou maloměšťáků.“

1 Alexandr Veliký válčil okolo patnácti let a nikdy nebyl poražen, přestože leckdy čelil značné přesile. Jeho vojska ušla víc než 30 000 km a Alexandrovi se podařilo vytvořit obrovskou říši, která sahala od Řecka až po Indii. Díky tomu se stal nesmírně slavným a uznávaným už ve starověku. Prohlédni si medailon. Jaké vlastnosti Alexandr podle tvůrce medailonu měl?

ZDROJ 1

Medailon zobrazující Alexandra ve zbroji

2 Rozhodující bitva mezi Alexandrem a perským králem Dáriem III. proběhla v bitvě u Gaugamel (331 př. n. l.). Alexandr Veliký v ní zvítězil a definitivně porazil Dáriem, který z bitvy prchl a v následujícím roce byl zabit vlastními poddanými. Alexandr se po této bitvě stal vládcem většiny Perské říše. Podívej se na video. Co všechno války přinášely?

ZDROJ 2 825 216

Z filmu *Alexandr Veliký*, 2004

3 Seneca byl filozof, který žil v 1. století n. l. Jaké vlastnosti podle Senecova textu Alexandr měl?

ZDROJ 3

Senecův názor na Alexandra, upraveno

Alexander byl od dětských let loupežník, zhoubece národů, zkáza nepřátel i přátel. Považoval za nejvyšší dobro být postrachem všech smrtelníků. K tomu si myslel, že je bohem, ačkoliv byl pouze člověkem.

4 Alexandr byl až na výjimky v antice obdivován. Jaké vlastnosti měl podle historika Arriána Alexandr Veliký?

ZDROJ 4

Arriánův názor na Alexandra

Alexandr měl krásnou postavu, byl velmi vytrvalý a hbitý. Byl nesmírně odvážný a ctížádostivý, nadevše miloval nebezpečí a obzvláště velkou péči věnoval bohům. Byl naprosto strídmy v jídle a pití, jedině, po čem toužil, byla sláva. Dobře si vedl v obtížných situacích. Vojsku velel dokonale. Vždy dodržoval smlouvy a závazky. Když se bavil, tak byl velmi šetrný na peníze, avšak vůči přátelům neznala jeho dobročinnost mezí.